

Nr 157.

Av herr **Lindman m. fl.**, om höjning av spannmålstullarna.

Det är ett allmänt känt förhållande, att den internationella spannmålsmarknaden under de senaste åren utvecklats i en för producenterna av såväl brödsäd som andra vegetabiliska växtslag synnerligen ogynnsam riktning. Såsom redan utförligt utvecklades i Kungl. Maj:ts proposition nr 108 vid föregående års riksdag, har produktionen av särskilt vete, framför allt i de stora transoceaniska veteländerna, nått en omfattning, som står i mindre god överensstämmelse med världskonsumtionen, sådan denna sistnämnda bestämmas av förbrukningsbehovet och köpkraften i förening. Det förefaller icke här nödigt att mera ingående behandla orsakerna till denna bristande kongruens mellan världsproduktion och världskonsumtion, vilken som alla veta till väsentlig del sammanhänger med särskilt vetearealens mycket betydande utvidgning under de sista krigsåren samt efterkrigsåren och vars olägenheter skärpas genom den av den allmänna ekonomiska depressionen förorsakade, försvagade köpkraften såväl inom som utom Europa. En följd av denna inkongruens har emellertid blivit ett utomordentligt starkt och särskilt under de sista produktionsåren ytterst accentuerat prisfall på världsmarknaden för vete, vilket prisfall av naturliga orsaker åtföljts av ett likartat fall i rågpriset samt en nedgång i priset jämväl å övriga spannmålsslag. Som en komplettering av de i förenämnda proposition innehållna uppgifterna om nu berörda prisutveckling må här nämnas, att medan cifpriset svensk hamn, inklusive tull, å Manitoba nr 2 — Manitoba nr 1 noterades på grund av känd orsak icke hösten 1929 — under månaderna oktober—december 1929 i genomsnitt pr månad utgjorde respektive 26 kronor och 10 öre, 25 kronor och 20 öre och 26 kronor per 100 kg., — noteringen å Manitoba nr 1, d. v. s. å den högre kvaliteten, den 23 december 1930 stod ända nere i 14 kronor och 25 öre, pr 100 kg., den 2 januari 1931 vid samma siffra och den 7 januari 1931 i 15 kronor pr 100 kg. Priset å vetearten La Plata, vilket under förenämnda höstmånader 1929 utgjorde respektive 21 kronor och 60 öre, 21 kronor och 80 öre och 22 kronor och 50 öre per 100 kg., var den 30 december 1930 så utomordentligt lågt som 11 kronor och 95 öre pr 100 kg., den 2 januari 1931 12 kronor och 35 öre

och den 7 januari 1931 12 kronor och 95 öre pr 100 kg. Det framgår härav, att det internationella vetepriiset numera sjunkit långt under förkrigsårens motsvarande pris, ja, man torde utan överdrift kunna tillägga till en nivå, mera abnorm än under någon föregående tid åtminstone under innevarande århundrade. Att priset å rågmärknaden — i den mån man kan tala om en mera enhetlig sådan marknad i Europa — följt detta veteprisets våldsamma fall, belyses redan i ovannämnda proposition, och bör härtill ytterligare erinras om den ännu mera skärpta och för rågodlaren förödande situation, som inträtt genom den tysk-polska och den ryska dumpingpolitikens fortsatta verkningar. Sålunda noterades t. ex. rysk 73—74 kg:s råg den 30 december 1930 till 11 kronor och 5 öre per 100 kg. Vad nu anförts torde till fyllest belysa brödsädesmarknadens nuvarande fullständigt onaturliga läge. Med avseende å havre råda enahanda förhållanden. Sålunda utgjorde noteringen å La-Plata-havre, ny skörd, cif svensk hamn, förenämnda 30 december 1930 endast 6 kronor och 50 öre per 100 kg., vilken siffra, jämförd med medeltalet för december 1929 — 11 kronor och 93 öre per 100 kg. — på ett skrämmande sätt avspeglar den katastrofala situationen för producenterna av detta sädesslag. Ehuru ett långt mera utförligt siffermaterial skulle kunna anföras till belysning av nu berörda förhållanden, synas oss de här anförda noteringarna till fyllest klarlägga den högst allvarliga karaktären av den kris, vari spannmålsodlingen runt om i världen för närvarande befinner sig.

Av de redan anförda cif-priserna, svensk hamn, ha redan indirekt framgått styrkan och de ödesdigra verkningarna av den konkurrens, för vilken den svenska spannmålsodlingen skulle hava utsatts, därest särskilda skyddsåtgärder icke vidtagits. Importen av omalet vete utgjorde under år 1929 273,000 ton och importen av omalen råg 97,000 ton, varjämte under samma år ej mindre än 56,000 ton utländsk havre infördes till riket. Med hänsyn till dessa importkvantitetens storlek och de nyss anförda importpriserna kan utan vidare — såsom även under föregående års riksdag från alla håll vitsordades — slutas, att ställningen för det svenska spannmålsodlande jordbruket vid nämnda tidpunkt hade blivit ytterligt brydsam, man torde med hänsyn till de i allmänhet under 1920-talet rådande tryckta konjunkturerna för jordbruket och jordbruksbefolkningens därav stadigt försvagade köpkraft kunna säga mera allvarlig än under någon tid efter den stora jordbrukskrisen på 1880-talet. Att den internationella spannmålsmarknaden ej efter det att sistlidna års riksdag behandlade föreliggande fråga visat tecken till förbättring är av de förut angivna noteringarna uppenbart och bestyrkes även av all praktisk erfarenhet. Vi våga uttala att sällan, om ens någonsin, en svensk näring genom utvecklingen på världsmarknaden råkat i en situation, så prekär och så förödande som förhållandet var för den svenska spannmålsproduktionen vid tiden för genomförandet av de stödåtgärder, som av sistlidet års riksdag beslutades. Att de under fjolåret av statsmak-

terna vidtagna stödåtgärderna åvägabragt en viss förbättring må redan nu medgivas, men vi skola likväl i det följande klargöra, varför dessa åtgärder enligt vår mening ingalunda på ett tillfredsställande sätt avlägsnat de av oss nu berörda, utomordentligt stora svårigheterna. Såsom vid många tillfällen med rätta framhållits, har krisen inom jordbruksnäringen med hänsyn till den jordbrukande befolkningens talrika numerär och synnerligt stora betydelse för avsättningen av andra näringars produkter starkt bidragit till att förvärpa den stora, av allmännare orsaker beroende ekonomiska depression, vilken numera alltmera kännbart gör sina verkningar gällande även inom vårt land.

I inledningen till nionde huvudtiteln vid 1930 års riksdag erinrade dåvarande statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet om de svårigheter, varmed jordbruket hade att kämpa, och anförde därvid, att den svenska jordbruksnäringens läge under senare tid förvärrats och framkallat allmän oro bland landets jordbrukare. Ställningen på jordbrukets område vore så allvarlig, att ett kraftigare ingripande från statsmakternas sida vore oundgängligen påkallat. Departementschefen meddelade vidare, att jordbruksutredningen ifrågasatt bestämmelser, avseende åtgärder för tryggande av den svenska veteskördens avsättning inom landet såsom brödsäd, samt att han som åtgärder härutinnan tänkt sig, att handelskvarnar skulle åläggas inmalningstväng av sådan storlek som av förhållandena betingades, att bestämmelser skulle meddelas beträffande inblandning av svenskt vetemjöl i importerat vetemjöl och att veteförsäljningen inom de veteodlande bygderna skulle organiseras. Departementschefen framhöll emellertid, att de sålunda ifrågasatta åtgärderna svårigen kunde vara tillräckliga för att bringa jordbruket den omedelbara hjälp, som nu vore ofrånkomlig, samt att han på grund därav samtidigt hade under beredande frågan rörande höjda tullar å vissa slag av spannmål.

Genom en den 21 februari 1930 dagtecknad proposition, nr 108, föreslog därför Kungl. Maj:t 1930 års riksdag att

1) besluta, bland annat, en höjning av tullsatsen å råg, vete, korn, ärter och bönor, tjänliga till människoföda, från 3 kronor 70 öre till 6 kronor för 100 kg.;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t bland annat,

att, där så prövades nödigt, förordna, bland annat, att envar, som dreve kvarn och därvid förmalde utländskt vete, skulle vara pliktig att vid framställning av mjöl, innehållande vete, använda svenskt vete i viss omfattning (inmalningstväng);

att, om så prövades nödigt, stadga, att den, som till riket införde mjöl, innehållande vete, skulle vara pliktig att låta däri inblanda mjöl av svenskt vete i den grad, som gällde med avseende å förmalning (blandningstväng);

3) dels besluta, att en särskild spannmålslagerhusfond skulle inrättas;

- 4) dels besluta, att en spannmålskreditfond skulle inrättas;
 5) dels anvisa medel till bestridande av kostnaderna för en s. k. spannmålsnämnds verksamhet.

Riksdagen biföll anförda punkter 2—5) i Kungl. Maj:ts ovannämnda proposition, ehuru beträffande inmalningstväng i något förändrat skick.

Punkt 1) härövan angående tullförhöjning avsågs.

Sedan i slutet av juni 1930 en viss överenskommelse träffats mellan regeringen och ett antal av landets större kvarnar rörande viss s. k. inmalningsprocent för vete och råg för tiden intill den 15 september samma år och i samband härmed viss överenskommelse jämväl träffats om s. k. lägstapris å samma sädesslag, tillsattes senare på sommaren en s. k. spannmålsnämnd med uppgift att utgöra ett centralt organ för handhavande av uppgifter, vilka föranleddes av vidtagna statliga åtgärder för befordrande av avsättningen av svensk spannmål. Efter ytterligare förhandlingar följdes det nämnda avtalet av ett nytt sådant avtal, gällande för konsumtionsåret 1 september 1930—31 augusti 1931 och innebärande skyldighet för till avtalet anslutna kvarnar att för vete och råg av viss kvalitet betala visst fixerat pris efter en i avtalet fastställd glidande skala. I motsats till det första provisoriska avtalet innehöll det sistnämnda avtalet icke någon bestämmelse om rätt för någondera parten att uppsäga detsamma. Det nya avtalet förutsatte vidare, att de av riksdagen beslutade föreskrifterna om inmalnings- och inblandningstväng samtidigt skulle träda i kraft, och i anslutning härtill utfärdades en kungl. förordning härom. Några motsvarande eller andra stödåtgärder med avseende å havre och övriga sädesslag än de ovan nämnda hava icke blivit vidtagna.

Vid bedömandet av dessa sålunda vidtagna stödåtgärders värde för den svenska spannmålsodlingen vilja vi framhålla följande.

Därest stödåtgärderna hade begränsats till allenast det system med inmalningstväng och därmed förenat s. k. inblandningstväng, som synes hava förutsatts av fjolårets riksdag, torde deras verkningar med all säkerhet hava blivit för prissbildningen å brödsäden av mycket begränsad betydelse. Den av regeringen gjorda kompletteringen av stödåtgärderna, som ligger i de av kvarnavtalet reglerade minimipriserna, har utan tvivel — och det synes böra även från vårt håll erkännas — i icke ringa mån stärkt stödaktionen och gjort densamma väsentligt mera effektiv jämväl med avseende å prissättningen å den inhemska spannmålen. Ehuru minimipriserna icke fastställes genom lag och sålunda icke innebära en statlig reglering i egentlig mening — varav följer, att de ej heller äro eller kunna göras gällande för andra än de till avtalet anslutna kvarnföretagen — hava de otvivelaktigt medfört en viss stadga å den inhemska spannmålsmarknaden och bidragit till den förbättring i spannmålsodlarnas läge, vilken sedan dess inträtt. Detta äger

i all synnerhet giltighet med avseende å vete, för vilket sädesslag den genomförda stödaktionen visat sig vara av det största värdet.

Emellertid kunna vi å andra sidan icke finna, att det av den nuvarande regeringen genomförda regleringssystemet — delvis innebärande ett effektuerande av fjolårets riksdagsbeslut — på långt när motsvarat de förväntningar, som landets jordbrukare med skäl kunna ställa på statsmakterna i en tid som den nuvarande. Det synes oss böra först påpekas, att de vidtagna åtgärderna icke varit ägnade att på ett rättvist och för jordbruksproduktionens allsidiga utveckling lyckligt sätt stödja odlingen av de båda slagen av brödspannmål, nämligen å ena sidan vetet och å den andra rågen. Systemet måste, sådant det i praktiken verkar, få större betydelse för det förra spannmålsslagets vidkommande och kommer därigenom att ytterligare främja den utveckling av veteodlingen på rågodlingens bekostnad, vilken på grund av en rad andra orsaker under senare år framträtt i vårt land. Detta sammanhänger bland annat med att avtalet kommit att — såsom för övrigt är ganska naturligt — omfatta företrädesvis landets större kvarnföretag, för vilka tillverkningen av vetemjöl utgör den väsentliga grenen av kvarndriften eller i varje fall en mycket väsentlig del därav. För rågens del åter, vilket spannmålsslag med fördel kan förmalas även vid ett stort antal mindre kvarnar runt om i landet, vilka småkvarnar till icke ringa del stå utanför avtalet, har avtalet som följd därav nödvändigtvis måst få en avsevärt mindre vikt. Dessa många utomstående småkvarnar hava kunnat och även funnit med sin fördel förenligt att i icke ringa omfattning jämväl förmala utländsk råg; en anmärkning, som givetvis icke riktar sig mot ledningen av dessa kvarnar. Men följderna har givetvis blivit, att ifrågavarande kvarnar — såsom icke bundna av minimipriserna — i större omfattning haft möjlighet att till billigare pris köpa inhemsk råg. Förr hava dessa kvarnar i stort sett allesamman malt uteslutande svensk råg. Följderna har blivit, att rågförmalningen i icke ringa utsträckning övergått från de för spannmålsnämnden kända och av avtalet bundna kvarnarna till småkvarnar, och konsekvensen av allt detta har icke uteblivit i form av en desorganisation å rågmarknaden. Det är emellertid ej nog med dessa svårigheter, utan regleringen har jämväl brustit i effektivitet därutinnan, att densamma — såsom redan anfördes under frågans riksdagsbehandling föregående år — i första rummet gynnat sådana veteproducenter, som varit i tillfälle att utbjuda större och mera ensartade partier, vilka hållit den stadgade vikten och vilka producenter så tillvida varit gynnsammare ställda, att deras egendomar varit belägna inom de större kvarnarnas uppköpsrayoner. Vid tillämpningen av systemet har erforderlig hänsyn ej heller tagits till den kvalitetskillnad, som föreligger mellan vårvete och höstvete. Lantmännens visserligen även förut mindre starka intresse för bildandet av försäljningsföreningar för spannmål har genom systemet med minimipriser icke stimulerats utan snarare ännu mera minskats. Ytterligare kunna vi icke underlåta att erinra om de anmärk-

ningar, som under de gångna månaderna från olika håll framförts såväl gentemot de för den första tiden bestämda inmalningsprocenterna som mot den glidande prisskalans konstruktion, särskilt fastställandet av samma pris under sommarmånaderna maj—augusti. Härjämte vilja vi slutligen som en allmän anmärkning mot regleringssystemet understryka dess artificiella och därigenom tillfälliga karaktär, dess ingrepp i den lojala och även för spannmålsodlarna gagneliga spannmålshandeln ävensom de risker för en osund spekulation, vilka ett sådant system nödvändigtvis måste föra med sig.

En annan anmärkning mot den nuvarande regleringen, som måste tillmätas stor betydelse, är att densamma endast har avseende å brödspannmål och sålunda lämnar den viktiga havreodlingen alldeles åsido. Medan Kungl. Maj:ts förberörda proposition vid föregående års riksdag även upptog ett tullskydd för havren och sålunda mera allsidigt tillgodosåg spannmålsodlingens intressen — de jämväl föreslagna tullförhöjningarna å korn, ärter m. m. må likaledes bringas i erinran — har den nuvarande stödaktionen åvägabragt en mycket stark och för jordbruksproduktionens allmänna inriktning skadlig spännvidd mellan prisbildningen på å den ena sidan brödspannmål och å den andra foderspannmål. Denna spännvidd torde redan instundande vår komma att föra med sig en sannolikt icke obetydlig förskjutning från havreodling till odling av särskilt vårvete, en förskjutning, som i stora delar av landet icke kan anses lycklig. Att även havreodlingen med nuvarande prisläge är nästan ruinerande för jordbrukarna inom de bygder, där havre i större utsträckning försäljes till avsalu, belyses av redan anförda siffror och är för övrigt allmänt känt. Vi kunna ej annat än starkt understryka även denna väsentliga brist i den hjälp, som hittills lämnats vårt lands spannmålsodlare.

Utöver vad nu anförts vilja vi även erinra om det nuvarande regleringssystemets inverkan på noteringarna å mjöl. Ehuru vi i saknad av närmare kännedom om kvarnarnas räntabilitetsförhållanden icke kunna uttala oss med full visshet, synas oss sannolika skäl tala för att kvarnindustrien under det nuvarande kvarnavtalets giltighetstid kunnat beräkna en något större marginal mellan mjölpris och råvarupris än vad fallet i allmänhet varit under åren dessförinnan. Det är ju allmänt känt, att den ständiga möjligheten till import av utländskt mjöl tidigare städse utgjorde den verkligt effektiva regulatoren å det inhemska mjölpriset, vilket sistnämnda aldrig kunnat stegras utöver den av mjöltullen bestämda gränsen men som — särskilt under åren närmast före det nuvarande regleringssystemet — vanligen höll sig något under denna gräns. Inblandningstvånget har visserligen icke verkat som importförbud men likväl — och det lärer väl vara ett av dess syften — väsentligt minskat mjölimporten, och nämnda regulator har sålunda betydligt försvagats. Att konkurrens råder inom kvarnindustrien samt att de till avtalet anslutna kvarnarna lämnat en förbindelse att icke höja mjölnoteringarna över viss av mjölutbytet och produktionskostnaderna

bestämd gräns är oss visserligen icke obekant. Men vi uttala vårt tvivel om, att dessa omständigheter under nu rådande förhållanden med avseende å mjölimporten utgöra en tillräckligt stark garanti mot eventuellt förekommande tendenser att hålla noteringarna i överkant. I detta sammanhang må även vara skäl erinra därom, att det tidigare i regel varit så, att mjölpriset i och med den nya världsskördens marknadsförande visat en nedgående tendens. Skulle denna vår uppfattning om mjölnoteringarna vid närmare undersökning visa sig vara riktig, ligger häruti uppenbarligen ytterligare en anledning till allvarlig erinran mot regleringssystemet.

Oavsett emellertid huru man bedömer systemet med inmalningstvång och minimipriser — sådant detta alltså nu gäller — kunna vi icke underlåta att med tanke på den närmaste framtiden göra vissa ytterligare påpekanden. Det förefaller oss knappast troligt, att de nu gällande avtalsbundna minimipriserna skola kunna efter det nuvarande avtalets utgång genom ett nytt sådant avtal få en mera avsevärt förlängd giltighetstid. Det ligger i sakens natur, att frivilliga avtal som det förevarande aldrig kunna med säkerhet beräknas komma att fortfara i gällande eller ens i annan, för odlarna tillräckligt gynnsam form. Landets spannmålsproducenter stå följaktligen under ett system som det nuvarande städse inför ovissheten om den framtida utvecklingen, ja, inför risken av ett plötsligt inträdande avtalslöst tillstånd. Skulle så inträffa, kan — därest intet annat finnes att vid ett sådant tillfälle sätta i stället — en kaotisk, för att icke säga rent katastrofal situation inträffa, som plötsligt ställer spannmålsproducenterna inför den utländska konkurrensens och särskilt den utländska dumpingens alla omedelbara faror. Vad man vid sådant förhållande under en viss tid eventuellt kan hava vunnit till jordbrukets främjande genom en stödaktion som den nuvarande kommer därvid att på kort tid åter gå förlorat. Ej minst för en näring som jordbruket, vilken på grund av sin natur måste drivas på längre sikt och planläggas för ett avsevärt antal år framåt, kunna dylika former av statshjälp bliva rent av skadliga. I själva verket synes konsekvensen av ett regleringssystem som det nuvarande, därest erforderlig stadga och trygghet åsyftas, knappast kunna bliva annat än ett omfattande och i detalj utarbetat system med statlig reglering av spannmålsmarknaden — innefattande bland annat på tvångsvägen genomförda minimipris med därav följande kontrollåtgärder — samt med statsmonopol såsom yttersta följd. Vi torde icke i detta sammanhang behöva närmare utveckla de såväl principiella som praktiska betänkligheter, vilka enligt vår mening kunna anföras mot en sådan utveckling.

Med anledning av vad nu anförts om den^w nuvarande stödaktionens brister och ej minst med hänsyn till den nyss understrukna möjligheten att minimiprissystemet kan falla sönder, finna vi oss föranledda att här ånyo motionsvis upptaga den i Kungl. Maj:ts nyssberörda proposition sistlidet år anvisade, men då av riksdagen avvisade utvägen att genom lämpligt av-

passade tullförhöjningar å de viktigaste sädesslagen finna ett hjälpmedel mot krisen på spannmålsmarknaden.

Mot en höjning av tullsatserna å vete och råg kunna icke de olika invändningar göras, vilka ovan riktats mot det nuvarande regleringssystemet. Medan anordningen med minimipriser m. m., på sätt nämnts, innebär ett långt gående ingrepp i den naturliga prisbildningen och nödvändigtvis måste för handelsomsättningen medföra menliga följder av skilda slag — till skada även för odlarna — äro tullförhöjningar ett sedan gammalt i skilda länder prövat och organiskt verkande medel för det inhemska marknadsprisets förbättring. Utan att medföra någon desorganisation av marknaden verka tullar, och sålunda i föreligande fall även tullförhöjningar, vida mera jämnt på prisbildningen. Därest de äro lika stora för vete och råg, främja de på ett naturligt och likformigt sätt odlingen av bådadera dessa sädesslag. De göra sig visserligen icke i alldeles lika grad gällande i alla delar av landet, där spannmål produceras för avsalu, men såväl större som mindre producerer kunna draga nytta av dem på ett mera rättvist sätt. De skapa slutligen, vilket icke är det minst viktiga, i motsats till mera tillfälliga avtal, större stabilitet och trygghet för framtiden och sålunda lugnare arbetsbetingelser för spannmålsodlingen.

Visserligen har mot förslaget om tullförhöjningar å vete och råg bland annat invänts, att dessa knappast kunna tänkas så höga, att de täcka den för närvarande rådande, mycket stora skillnaden mellan utlandspriset och ett av landets jordbrukare eftersträvat, tillräckligt högt inlandspris. Likaså har anmärkts, att fasta tullökningar icke kunna nog smidigt anpassas efter de fluktuationer i importpriset, som växlingarna i utländsk dumping åstadkomma. Härtill vilja vi emellertid genmäla, att även om tullförhöjningar — sådana de av oss här komma att föreslås — icke motsvara den nuvarande skillnaden mellan minimipriserna inom landet och cifpriserna, svensk hamn, exklusivt tull, å utländsk brödspannmål, ifrågavarande tullförhöjningar likväl skulle komma att bliva ett gott vapen mot den utländska konkurrensen samt att de framför allt hava fördelen att bliva ett bestående sådant vapen, även om den inhemska kvarnindustrien icke anser sig kunna biträda ett nytt avtal om minimipriser. För övrigt må på tal härom ånyo erinras om att förenämnda nu gällande minimipriser ingalunda alltid kommit jordbrukarna till godo. Vi vilja vidare framhålla vad redan påpekats, nämligen att det ingalunda enbart är utländsk dumping, som under de sista åren försatt den svenska spannmålsodlingen i svårigheter. I första rummet är det ju världsmarknadspriset, d. v. s. exportpriset från de stora transoceanica exportländerna, som så starkt sjunkit, och mot ett dylikt allmänt prisfall hava fasta tullökningar sitt givna berättigande. Att de därjämte verka hämmande å sådan import, som härrör av utländsk dumping, lärer icke kunna bestridas. Lika effektiva i detta hänseende som en statsreglering, vilken, oavsett prisväxlingarna å den på vårt land dumpade spannmålsodlingen, icke kunna tänkas så höga, att de täcka den för närvarande rådande, mycket stora skillnaden mellan utlandspriset och ett av landets jordbrukare eftersträvat, tillräckligt högt inlandspris. Likaså har anmärkts, att fasta tullökningar icke kunna nog smidigt anpassas efter de fluktuationer i importpriset, som växlingarna i utländsk dumping åstadkomma. Härtill vilja vi emellertid genmäla, att även om tullförhöjningar — sådana de av oss här komma att föreslås — icke motsvara den nuvarande skillnaden mellan minimipriserna inom landet och cifpriserna, svensk hamn, exklusivt tull, å utländsk brödspannmål, ifrågavarande tullförhöjningar likväl skulle komma att bliva ett gott vapen mot den utländska konkurrensen samt att de framför allt hava fördelen att bliva ett bestående sådant vapen, även om den inhemska kvarnindustrien icke anser sig kunna biträda ett nytt avtal om minimipriser. För övrigt må på tal härom ånyo erinras om att förenämnda nu gällande minimipriser ingalunda alltid kommit jordbrukarna till godo. Vi vilja vidare framhålla vad redan påpekats, nämligen att det ingalunda enbart är utländsk dumping, som under de sista åren försatt den svenska spannmålsodlingen i svårigheter. I första rummet är det ju världsmarknadspriset, d. v. s. exportpriset från de stora transoceanica exportländerna, som så starkt sjunkit, och mot ett dylikt allmänt prisfall hava fasta tullökningar sitt givna berättigande. Att de därjämte verka hämmande å sådan import, som härrör av utländsk dumping, lärer icke kunna bestridas. Lika effektiva i detta hänseende som en statsreglering, vilken, oavsett prisväxlingarna å den på vårt land dumpade spannmålsodlingen,

målen, håller inlandspriserna på en oföränderlig och tillräckligt hög nivå äro de visserligen icke. Men eftersom den nuvarande stödaktionen i detta avseende ingalunda håller måttet och då minimiprissystemets fortvaro därjämte är mycket oviss, synas oss de fasta tullökningarna även som ett medel mot dumping äga — i varje fall om man betraktar frågan på längre sikt — vissa icke oväsentliga företräden. Slutligen hänvisa vi i detta sammanhang till vad vi i det följande anföra om Kungl. Maj:ts rätt att i inträffande synnerligt brydsamma situationer jämlikt R. F. § 60 vidtagna temporära förhöjningar i de av oss föreslagna förhöjda tullsatserna.

I anslutning till det nu anförda anse vi, att frågan om genomförandet av tullförhöjningar närmast å brödspannmål men även å havre alltjämt är lika aktuell som under fjolåret, samt att omständigheterna allt fortfarande påkalla dess lösning i en för vårt lands spannmålsproducenter gynnsam riktning. Ej minst med hänsyn till den här understrukna stora ovissheten om vad som kan följa efter det nuvarande kvarnavtalets utlöpande finna vi nödvändigt att en åtgärd i sådan riktning beslutes av den nu samlade riksdagen och att densamma förverkligas i så god tid, att jordbrukarna redan tidigt instundande sommar få den härav beroende större tryggheten med avseende å nästkommande skördeår. Uppenbart är, att tullförhöjningarna ifråga icke gärna kunna göras så stora, att de ensamma förmå åstadkomma en prisbildning inom landet i överensstämmelse med det nuvarande kvarnavtalets minimipriser. Vi måste emellertid finna det i hög grad lämpligt och tillrådligt, att spannmålsodlingen — oavsett om minimipriserna komma att bestå eller icke — erhåller detta ökade och mera på längre sikt verkande stöd. Som läget nu är, saknar stödaktionen för spannmålsodlingen det mest konstitutiva i en sådan aktion, det som otvivelaktigt måste anses utgöra själva ryggraden däruti. Även de som i motsats till oss tillmäta detta regleringssystem ett större värde, synas svårigen kunna med skäl motsätta sig en dylik, i samma syfte föreslagen och i samma riktning verkande men samtidigt säkrare skyddsåtgärd. Genom att skyddsåtgärden vidare på sätt av oss här föreslås utsträcker till att omfatta även havre, vinnes ytterligare att den ovan berörda nu förefintliga onaturliga spännvidden mellan priserna å brödspannmål och fodersäd i väsentlig grad kommer att minskas, varjämte ett välbehövt stöd skapas åt denna viktiga odling. Det av jordbruksutredningen uppgjorda, men ännu icke framlagda förslaget till inmalningstvång för havre är för havreodlingens stödjande icke enbart tillräckligt, utan bör — därest det realiserar — för att bli mera effektivt kompletteras med den av oss föreslagna tullen.

Givet är, att det nuvarande systemet med utförselbevis, vilket upphör att gälla med utgången av juli månad innevarande år, måste bestå jämväl i fortsättningen, åtminstone vissa år framåt, och vi komma därför att i särskild motion väcka förslag härom.

Med hänsyn till den utländska dumping, som särskilt framträtt med av-

seende å råg och havre — under den sista tiden i synnerhet med avseende å råg — vilja vi i anslutning till vad ovan anförts bringa i erinran Kungl. Maj:ts rätt att jämlikt R. F. § 60 vidtaga ändringar i tullsatserna å spannmål. Det synes oss vara anledning att uttala den förväntan, att Kungl. Maj:t icke skall underlåta att, när en sådan åtgärd av omständigheterna påkallas, begagna sin rätt enligt nämnda författningsrum till att vidtaga temporära förändringar i de av oss här föreslagna förhöjda tullsatserna.

I anledning av det nu anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 fogade tulltaxa skall, från och med den dag innevarande år Kungl. Maj:t bestämmer, hava följande ändrade lydelse, nämligen

E. Spannmål, omalen.

		Tull för 100 kg. kronor.
86.	Majs; ris, oskalat eller blott befriat från ytterskalet; vicker samt ärter och bönor, ej tjänliga till människoföda och ej hänförliga till annat nummer . . .	fria
87 a.	Havre	T 4: —
87 b.	Råg, vete, korn, ärter och bönor, tjänliga till människoföda	T 8: —
87 c.	Andra, ej särskilt nämnda slag av omalen spannmål	T 3: 70

F. Spannmål, malen; malt, stärkelse m. m.

88 a.	Mjöl av råg, vete, korn, havre, ärter och bönor, tjänliga till människoföda	T 12: 30
88 b.	Mjöl av andra vegetabilier, ej hänförlig till annat nummer	T 6: 50
	Gryn av spannmål:	
89.	Havregryn	T/E 10: 80
(Ty.) 90.	Risgryn	T 2: —
91.	Andra slag	T/E 12: 30
92.	Kli	fritt
	<i>Anm.</i> Kliartade varor av vete eller råg skola tulltaxeras såsom mjöl, därest askan av torrsubstansen utgör mindre än 4.1 procent av torrsubstansens vikt.	
93.	Malt, även krossat	T 12: 20
94.	Potatismjöl och annan stärkelse samt gryn av andra vegetabilier än spannmål	T/E; ävensom bak- och jästpulver E 20: —

Stockholm den 20 januari 1931.

Arvid Lindman.

P. Nilsson,
Bonarp.

E. O. Magnusson.

Otto Johansson.

John Jönsson,
Boa.

Nils Persson,
Grytterud.

Carl Larson,
Tönnersa.

<i>Nils Nilsson,</i> Karlstad.	<i>David Pettersson,</i> Bjälbo.	<i>Otto Järte.</i>
<i>Otto Holmdahl.</i>	<i>Joh. G. Svensson.</i>	<i>Sig. A. Carlsson.</i>
<i>Sven Persson.</i>	<i>Harry Weibull.</i>	<i>Gust. Svedman.</i>
<i>Gunnar Persson.</i>	<i>Rikard Olsson.</i>	<i>Albert Johansson.</i>
<i>R. Lundquist,</i> Rotebro.	<i>Arthur Gustafson,</i> Kasenberg.	<i>Lennart Johansson.</i>
<i>Emil Bengtsson.</i>	<i>Erik Nordkvist.</i>	<i>Linus Andersson.</i>
<i>Nils Månsson.</i>	<i>Edvin Leffler.</i>	<i>G. A. Björkman.</i>
<i>Erik W. Ljung.</i>	<i>Karl Wirsell.</i>	<i>Cornelius Olsson.</i>
<i>Oscar N. Olsson.</i>	<i>E. Eurén.</i>	<i>Fabian Lilliecreutz.</i>
<i>Sten Waldem.</i>	<i>P. M. Olsson.</i>	<i>Ivar Anderson.</i>
<i>Adolf Wallerius.</i>	<i>Bertha Wellin.</i>	<i>Carl Arv. Anderson.</i>
<i>Thore Alströmer.</i>	<i>Birger Petersson.</i>	<i>S. P. Hollertz.</i>
<i>Edvard Lithander.</i>	<i>C. O. Johanson.</i>	<i>Emanuel Björck.</i>
<i>Birger Christenson.</i>	<i>Nils Holmström.</i>	<i>Axel Wachtmeister.</i>
<i>Martin Skoglund.</i>	<i>Helmer Schött.</i>	<i>Erik Laurén.</i>
<i>Bj. Holmgren.</i>	<i>Erik Nygren.</i>	<i>Nils Winkler.</i>
<i>Fredrik Sandwall.</i>	<i>Karl Magnusson,</i> Skövde.	<i>Erik Olson.</i>
	<i>Ernst Aronson.</i>	

I andra länder vidtagna skyddsåtgärder för jordbruket.

Enligt minsta motståndets lag söker sig överskottet av en vara i första hand dit, där införseln är fri eller tullsatsen lägst. I sådana länder göra sig verkningarna av världsmarknadsöverskottet följaktligen mest kännbara; ett jämförelsevis litet marknadsöverskott kan där i oproportionerlig omfattning trycka ned det inhemska priset å varan. Härpå utgöra förhållandena i vårt land ett utomordentligt exempel.

Den redogörelse, vilken som bilaga B finnes vidfogad Kungl. Maj:ts proposition nr 108 till 1930 års riksdag och vartill här hänvisas*) (sid. 131—147), utvisar, att man i flertalet europeiska stater med protektionistiskt inriktad handelspolitik ävensom i Förenta staterna sett sig nödsakad att vidtaga eller funnit sig böra förbereda särskilda åtgärder till skydd för den inhemska spannmålsodlingen.

Under 1930 ha emellertid därutöver vidtagits åtskilliga förändringar, för vilka här skall i korthet redogöras.

Beträffande *Tyskland* hava tullsatserna under 1930 vid olika tillfällen höjts. Senast kända tullförhöjning å vete och korn genomfördes den 25 oktober 1930, då tullen å dessa sädesslag höjdes från 18.50 till 25 RM. per 100 kg., varjämte tullen å råg- och vetemjöl samt å gryn och andra förmalningsprodukter höjdes till 51.50 RM. per 100 kg. Samtidigt fastställdes tullen å vete- och rågstärkelse i småförpackningar till 82.50 RM. och i andra förpackningar till 77.50 RM. per 100 kg. Den 1 december 1930 höjdes tullen å kli från 7.50 till 10 RM. per 100 kg. och den 2 december höjdes tullen å foderkorn från 12 till 18 RM. per 100 kg. Motioner ha även framförts i tyska riksdagen om, bland annat, höjandet av inmalningstväanget å inhemskt vete till 100 procent samt användningstväng för inhemska vara.

För närvarande är tullen å råg 15, å havre 12, å majs 2.50, å matärter 15 och å foderärter 4 RM per 100 kg.

*

För *Frankrikes* vidkommande har därstädes genom beslut den 27 juli 1930 — på grund av 1930 års dåliga skörd — inmalningsprocenten å vete sänkts från 97 till 90 procent.

Genom beslut den 19 juli 1930 höjdes tullarna å bland annat havre till 30, havremjöl till 50, korn och råg till 21, samt korn- och rågmjöl till 35, francs per 100 kg.

*

*) Därjämte hänvisas beträffande under 1930 års pågående riksdag i vissa länder vidtagna skärpta stödåtgärder till särskilda utskottets utlåtande nr 2, sid. 108 och 109.

I *Italien* höjdes den 4 juni 1930 tullen å vete och vitmajs från 14 till 16.50 guldlire per 100 kg. Som en följd härav ha följande tullförändringar ägt rum.

Mjöl av	Guldlire per 100 kg.	
	från	till
a) vete	20.30	23.70
b) vitmajs	20.30	23.70
Semolingryn	25.50	29.40
Bakverk av vete	26.—	30.—
Bröd och skeppsskorpor	26.—	30.—

*

Genom lag den 22 juli 1930 gälla i *Österrike* följande tullsatser:
För vete, råg, korn och havre 6 guldkronor (100 guldkronor = 75 svenska kronor) per 100 kg.

Korn för foderändamål är tullfritt.

Malt tillägg av 5 guldkronor för 133 kg. korn.

Ärter 4.80 » per 100 »

Mjöl och andra kvarntillverkningar, tillägg av 8 guldkronor till tullen för 200 kg. av råvaran.

Svin, över 40 till 150 kg. i vikt, 45 guldkronor per 100 kg.

Fläsk, tillägg av 10 kronor till tull för 133 $\frac{1}{3}$ kg. av levande djur.

Annat kött 36 guldkronor per 100 kg.

*

Enligt den 18 september 1930 offentliggjord förordning beträffande exportpremier i *Polen* utgingo följande premier för spannmål:

Korn	4 zloty per 100 kg.	} (100 zloty = 42 } kronor)
Råg och vete	6 » » » »	
Mjöl, alla slag, korngryn och malt 12 » » » »		

Enligt i polska handelsministeriets tidskrift »Polska Gospodarcza» den 18 oktober 1930 ha från och med november 1929 till och med juli 1930 mot exportpremier utförts

	Premierad export, ton	Utbetalda premier, zloty
Råg	237,960	14,277,600
Korn	140,582	5,623,272
Havre	54,960	2,198,416
Vete	47	2,868
Mjöl	12,845	1,156,077

Av ovan anförd kvantitet råg ha 116,000 ton försålts på grundval av det gällande rågavtalet med Tyskland.

*

Inom *Tjeckoslovakien* hava vidtagits åtskilliga skärpta skyddsåtgärder. Å sid. 136 i omförmäld proposition nr 108 anföras gällande grundtullsatser, å vilka genom regeringsbeslut den 16 december 1930 följande *tilläggstullar* skola utgå, nämligen:

Vete samt blandsäd av råg och vete	25	tj. kronor per 100 kg.
Råg	50	» » » » »
Korn	36	» » » » »
Havre	34	» » » » »
Mjöl och förmalningsprodukter	75	» » » » »

Enligt lag den 7 november 1930 angående obligatorisk förmalning av inhemskt vete och inhemsk råg gäller, att kvarnar skola månatligen förmala så stora kvantiteter inhemska sådana sädeslag, som motsvara minst 75 procent av deras vetemjölproduktion och 95 procent av deras rågmjölproduktion samt att från utlandet infört vete- och rågmjöl skall, innan det föres i handeln, blandas med mjöl av inhemsk spannmål, vetemjöl till 75 procent och rågmjöl till 95 procent. Dessa tal kunna emellertid av regeringen i förordningsväg ändras.

Genom lag den 13 juni 1930 ha avsevärda tullförhöjningar ägt rum beträffande djur och kött.

	Gällande tullsats per 100 kg. levande vikt (100 tj. kronor = 11,10 sv. kronor)	
	Allmän tull	Minimitull
Oxar och tjurar	260	160
Kor	240	140
Ung kreatur och kalvar	210	130
Svin	300	120 (för vikt intill 120 kg.)
Kött, färskt	520	320 per 100 kg.
» , saltat, torkat, rökt	840	—

*

I *Jugoslavien* har ett av staten understött privilegierat exportbolag bildats med ett aktiekapital av 30 miljoner dinarer med uppgift att söka på förmånligast möjliga villkor kommissionsvis sälja jordbruksprodukter på utlandet. Enligt stadgarna kommer bolaget att upprätta filialer i de viktigaste europeiska avsättningscentra.

*

I *Schweiz* beräknas av regeringen statens sammanlagda kostnader för brödsädesförsörjningen för skördeåret 1930 till 20 miljoner francs mot 17 miljoner 1929.

*

I *Finland* ha tullförhöjningar i allmänhet ägt rum. Beträffande nu gällande tullsatser å spannmål hänvisas till efterföljande tabell.

*

Från den 31 oktober 1930 utgår i *Estland* införseltullen å brödsäd och produkter därav med följande belopp:

Vete	15	guldfrancs per 100 kg.
Osiktat vetemjöl	25	» » » » »
Siktat »	32	» » » » »
Makaroni, vermiceller och nudlar	45	» » » » »

Genom lag den 22 juli 1930 har statsmonopol införts beträffande införsel av råg och rågmjöl.

I nedanstående tabell lämnas en översikt över olika länders tullsatser per 100 kg. spannmål och malningsprodukter efter omräkning i *svenska kronor*.

	O m a l e n s p a n n m å l .								M a l e n s p a n n m å l .						
	Vete.	Råg.	Havre.	Korn.	Foderkorn.	Matärter.	Majs.	Andraslag.	Vetemjöl.	Rågmjöl.	Korn-gryn.	Malt.	Havregryn eller havremjöl.	Majsmjöl.	Kli.
Sverige	3.70	3.70	—	3.70	—	3.70	—	3.70	6.50	6.50	6.50	6.50	3.50–6.50	—	—
Tyskland	22.25	13.35	10.68	22.25	16.00	13.35	2.22	—	45.83	45.83	45.83	—	45.83	—	8.90
Frankrike	7.34	3.08	4.40	3.08	—	—	—	—	{ 14.60– 16.80 }	5.14	5.14	—	7.34	—	—
Italien	11.88	—	—	—	—	—	11.88 (vitmajs)	—	17.06	—	—	—	—	17.06	—
Spanien	Minimipris		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Österrike	4.50	4.50	4.50	4.50	fritt	3.60	—	—	17.00	17.00	17.00	10.98	17.00	—	—
Tjeckoslovakien	5.50	9.76	7.77	7.77	—	—	—	—	16.10	16.10	16.10	—	16.10	—	—
Polen	4.62	4.62	4.62	4.62	—	—	—	—	7.99	6.93	7.14	—	7.56	—	—
Estland	10.80	—	—	—	—	—	—	—	{ 18.00– 23.00 }	—	—	—	—	—	—
Lettland	5.00	—	2.16	2.16	—	—	—	—	{ 7.20– 18.00 }	{ 3.60 8.64 }	—	—	—	—	—
Litauen	11.18	7.45	7.45	7.45	7.45	7.45	—	7.45	33.50	16.75	—	—	—	—	—
Finland	9.38	11.76	2.35	9.41	—	—	—	—	19.76	{ 13.64– 21.17 }	14.11	—	8.94	—	—